

ב-10 הקרום התחתון האדום, שהוא כאחינא סומקא, תמרה אדומה — כשרה.

אבל בזה יש להסתפק, אם אינקיב קרמא תתאה, ולא אינקיב עילאה - האם מגין קרמא עילאה או לא מגין?

פליגי בה רב אחא ורבינא: חד אמר, לא מגין. וחד אמר, מגין.

והלכתא: מגין, כדרב יוסף.

דאמר רב יוסף: האי ריאה דאוושא, שמשמיעה קול בשעה שנופחין בה, אי ידעינן היכא אוושא, מהיכן היא מוציאה את הקול, מותבינן מניחין עלה גרפא נוצה או רוקא רוק, או גילא קש. ורואים: אי מבצבצא, שמתרוממים הנוצה או הרוק או הקש כשנופחים בריאה, הרי היא כדין ריאה שניקבה, והרי היא טרפה. ואי לא — כשרה:

ואי לא ידעינן היכא אוושא, מיייתנן מתיכלתא דמיא פשורי, ספל מלא מים פושרים, ומותבינן לה מניחים לכל הריאה בגוה, ובכל מקום שיש בה נקב יבצבצו ממנו המים.

בחמימי, במים חמים לא מניחים אותה משום דכווצי. שהנקב מתכווץ מחמת חמימות המים, ואין זאת בדיקה מעולה.

בקרירי נמי לא, משום דמטרשי, והיינו, כי שמא נבוא להחמיר גם במקום שהנקב הוא רק בתחתון ולא בעליון. כי המים הקרים גורמים שיקרע הקרום העליון מעל הנקב שבקרום התחתון, מחמת שהקרום העליון הוא קלוש, והמים הקרים מותחים את העור עד שהוא מתקשה ונקרע, במקום שהנקב [בקרום התחתון] נמצא מתחתיו.

אלא מותבינן בפשורי, ונפחינא לה. אי מבצבצא — טרפה. ואי לא — כשרה: כי מכך שלא ביצבצה יש לנו הוכחה כי תתאה בלבד אינקיב, ואילו עילאה לא אינקיב. והאי דאוושא, הוא משום שזיקא, הרוח של הנפיחה שנכנסה דביני ביני, בין הקרום העליון והתחתון, הוא דאוושא.

(אחיני, סומקא, דיבש, גילדי — סימן)

גופא. אמר רבא: האי ריאה דאיגליד שניטל הקרום העליון, והופטה ונראית כאחינא סומקא, כתמרה אדומה — כשרה.

ואמר רבא: ריאה שהאדימה מקצתה — כשרה. האדימה כולה — טרפה:

אמר ליה רבינא לרבא: האדימה מקצתה מאי טעמא כשרה, הרי זה משום דהדרא בריא, שהיא חוזרת להבריא, אם כן, גם אם האדימה כולה נמי תוכשר, משום דהדרא בריא?!

מי לא תניא במסכת שבת לגבי שמונה שרצים שעורן קשה, החובל בהם בשבת חייב משנצרך הדם בעור, אפילו כשלא יצא החוצה. ושאר שקצים ורמשים קטנים, אם חבל בהם ונצרך הדם בעור, אינו חייב עד שיצא מהם דם.

ומוכח, שאף על פי שהאדים העור אין זה נחשב לקותא, בעור רך. והוא הדין לריאה שהאדימה, אין להחשיב את אדמימותה כנקב.

וכי תימא זה שהאדימה הריאה לשמונה שרצים מדמינן לה, דתניא בהם נצרך הדם בעור אף על פי שלא יצא חייב משום חובל בשבת.

הקליפות **אוכמי אוכמי**, שחורות שחורות, או שהיו **חזותא חזותא**, גוונים גוונים [ובתנאי שיהיו גוונים שאינה נטרפת בהם וכפי שיתבאר לקמן] — **כשרה**.

אמר אמומר משמיה דרבא: אין מקיפין בכועי. ריאה שהיתה בה בועה, וניקבה הבועה, ואין ידוע אם קודם שחיטה ניקבה או לאחריה [ואיירי שלא משמש בה השוחט, שאין לתלות את הנקב במשמוש ידי השוחט], הרי אף על גב שאמרו לקמן שאפשר "להקיף" בריאה [והיינו, ריאה שנמצאו בה נקבים ואנו מסתפקים אם היו בה הנקבים לפני שחיטה או שנהיו לאחר השחיטה, יכולים אנו לקחת ריאה אחרת ולנקב אותה, ולקרב [להקיף] ולהשוות בין הנקבים, שאם הם דומים, הרי זה ריאה שניקבו לאחר שחיטה], ובכל זאת אם היתה בריאה בועה שניקבה, אין מביאים בועה אחרת ומנקבים אותה כדי להשוות את הנקבים, כי מראה הנקב בבועה משתנה משעה לשעה, ושמא לפני כן היה מראה הנקב שונה.

ואמר רבא: הני תרתי אוני דסריכן להרדי, שנמצא ביניהן קרום הנקרא "סירכא", שמחבר שתיים מהאונות של הריאה האחת לשניה, לית להו בדיקה. משום שסירכה שכזאת נוצרת מחמת נקב בריאה, שיוצאת זיבה מהנקב וממנה נוצר הקרום. ואף על פי שאין נראה הנקב, משום שהקרום מכסה עליו וסותמו, הרי אמרינן שסתימה של קרום אינה סתימה, כי סופה להפתח כשיסתר הקרום.⁽⁴³⁾

אי הכי, אפילו האדימה מקצתה נמי תיהוי טריפה, בדומה לחבלה במקצת העור של שמונה שרצים בשבת!?

ומסיק רבינא: **אלא, לא שנא** האדימה כל הריאה ולא שנא האדימה מקצתה הרי היא כשירה משום דהדרא בריא.

ואמר רבא: ריאה שיבשה מקצתה — טרפה.

וכמה הוא שיעור היובש?

אמר רב פפי משמיה דרבא: כדי שתפרך בצפורן.

כמאן — כרבי יוסי בן המשולם.

דתניא: איזו היא אוזן "יבשה" שהיא נחשבת מום בככור?

שאם תינקב ואינה מוציאה טיפת דם.

רבי יוסי בן המשולם אומר: יבשה כדי שתהא נפרכת בצפורן.

ודחינן: **אפילו תימא רבנן**. כי שאני התם, **גבי אוזן בכור, כיון דקא שליט ביה זיקא, שמנשבת בה הרוח, לפיכך לא הדרא בריא. אבל ריאה, דלא קא שליט ביה אזירא — הדרא בריא**.

ואמר רבא: האי ריאה דקיימא גילדי גילדי, כעין קליפות קליפות — אם היו אותן

43. בגדר פסול סירכא נחלקו רבותינו הראשונים:

נפרדות יש לה לריאה.

וכאשר תולים את הבהמה לאחר שחיטה ברגליה, ופותחים את בטנה, והיא נמצאת תלויה בצורה כאשר אפה, בני מעיה, מופנים כלפי גב, שחותך את בטנה. הרי תלתא, שלש אונות מתוך החמש נמצאים מימינא דטבחא, ותרתי אוני נמצאים משמאלא דטבחא.

ואי חסיר חד אונא או יתיר חד אונא [כל יתר כנטול דמין], או חליף שהיו שלש אונות משמאל ושתיים מימין — טרפה.

ההוא אונא יתירתא, דאתאי לקמיה, שהובאה לשאול לפניו דמרימר.

הוה יתיב רב אחא אבבא. אמר ליה רב אחא לאדם שבא לשאול את מרימר, ויצא ממנו: מאי אמר לך, מה ענה לך מרימר? אמר ליה: אכשרה ניהלה!

אמר ליה רב אחא: הדר, עיילה קמיה דמרימר, חזור והכנס למרימר לשאלו שנית, שמא לא עיין בה מרימר שפיר. כי סבר רב אחא כרבא, שיתירתא הווי טרפה.

ולא אמרו, אלא שלא כסדרן, והיינו, שנדבקו שתי האונות הקיצוניות להדדי, [ציור בספר שיחת חולין] על ידי סירכא העוברת מעל האונא האמצעית שבין שתי האונות הקיצוניות, או שעוברת הסירכא מתחתיה.

אבל כסדרן — היינו רבתייהו, כך היא דרכן. שאם נדבקו שתי אונות הסמוכות זו לזו באמצעות הסירכא הרי זו מגינה על זו, והדרא בריא. (44)

ואמר רבא: הני תרתי בועי דסמיכי להדדי — לית להו בדיקותא. לפי שברור לו לרבא שמצב כזה, של שתי בועות סמוכות, הוא כתוצאה מנקב שהתהווה בריאה, ואין אנו רואים אותו, והרי הוא טרפה.

ואי הוה חדא בועא, ומתחזיא כתרתי בועות — מיייתנן סילוא, מביאים קוץ ובועינן, ומנקבים לה באחת מצדיה, ורואים: אי שפכן להדדי, שכאשר יוצא המיץ הנמצא בבועה הנקובה עובר אליה המיץ הנמצא בבועה השניה, חדא בועה היא, וכשרה. ואי לא — תרתי בועי ניהו, וטרפה.

ואמר רבא: ה' אוני אית לה, חמש אונות

בעתיד!?

אמנם החינוך [מצוה עג] מבאר, שהסירכא היא ביטוי של חולי המביא לידי מיתה, ונמצא שיש בבהמה ליקוי של טריפה המביאה לידי מיתה.

והרמב"ם מנה את פסול הסרוכה בכלל הטרפות של "חסורה", ולדבריו, ריאה שיש לה סירכא היא כמי שנחסרה.

44. עיין רש"י. ועיין בספר שיחת חולין בביאורו המורחב בדברי רש"י.

רש"י מבאר שתלינן שהסירכא באה מנקב, והפסול הוא מצד ניקבה הריאה. ואילו התוס' והרשב"א מבארים שפסול הסירכא הוא מחמת שסופו להנקב וסופו להפסק.

ותמהו האחרונים, כיון שעתה הריאה שלימה ולא ניקבה, מה טעם לפסול אותה בגלל שהיא עתידה להנקב.

ודבר דומה מצינו לגבי מחט שנמצאה בתוך הלב, שהרמ"א פוסל בגלל שהיא עומדת לנקב את הלב. וגם כאן יש לתמוה, הרי הלב שלם עתה, ומה יש לפסול בגלל שהמחט עמדה לנקבו